

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Kura.

Kure jajce ne uči.

Prej kura ko jajce.

Ko gredo kure na gredo, lenuh se dela loti.

Kura več najde kot koklja.

Tudi črna kura daje bela jajca.

Kura prej pokusi, preden si kljun nabrusi.

V praznem gnezdu kura ne znese.

Kjer je mnogo jajec, tam kura rada nese.

Slaba kura — slaba jajca.

Tolsta kura — malo jajec.

Boljši kura, ki nese, ko dekla, ki spi.

Kura, kadar znese jajec, velik ima kokodajec.

Prej kura znese, potem vali.

Slaba kura, ki sosedom nese.

Kaj se izleže, mar je kuri!

Čigar kura, tistega jajca.

Pridna kura vsako zrno pobere.

Kura ima povsod pravico.

Toliko brska kura enemu piščancu kot dvajsetim.

Vse kure razbrskavajo.

Nazaj kura brska.

Zase kura brska.

Tudi kura ne praska (brska) zastonj.

Tudi na tujem gnoju kura brska.

Kura na gnoju — kraljica!

Kura, račja mati, se ima veliko bati.

Snedene kure ne moreš nikomur dati.

Huda kura ne vidi petelina.

Kjer kura poje, petelin molči — pri hiši taki vse v redu ni.

Če kura poje, petelin molči.

Le neumna kura lisico za svet vpraša.

Kura v mestu — kmalu bo smrt!

Reki:

S kurami spat, s kurami vstati.

Kurjo slepoto ima, kurji pogled.

Kurji pot me je polil.

Drobiž.

Amerikanski bizon izumira. Evropejci so našli pri prihodu v Ameriko posebno govedo, ki so mu rekli: amerikanski bizon. Krasna žival je to, a žal so jo začeli hudo preganjati. Ne za meso, ne za lovsko zabavo, ampak za samo sirovo šalo in prelivanje krvi so zganjali tisoč- in tisočglave črede skupaj, so jih na slepo streljali, poganjali v prepade in reke. Na milijone jih je bilo; sedaj je pa nastala nevarnost, da popolnoma izumro. V narodnem parku Jeloston so jih našli pred 20 leti še 400, sedaj jih je pa tam komaj tucat. Neki bogatin imenom Dooley je pa hotel to lepo žival na vsak način rešiti in je kupil pred 25 leti »otok antilop« v Velikem slanjem jezeru. Tja je dal prepeljati 26 bizonov; prostora so imeli dovolj, saj meri otok 12.000 hektarjev, miru pa tudi, ker jih nihče ne sme tam streljati. Uspeh je bil prav izvrsten; samo leta 1913. se je pomnožilo njih število za 26 novih telet, torej za število vseh prvotnih nasejlencev.

Kavčukovo drevo. Kavčuk dobivamo iz soka nekega drevesa, ki raste najbolj v vročih in vlažnih krajih Južne Amerike in Osrednje Afrike. Zarežemo skorjo in počasi začne teči vun sok. Ujamemo ga, denemo v ponve in toliko časa kurimo pod njimi, da se sok strdi. Napravimo kroglice po 5 kg, denemo v vreče, in kavčuk je pripravljen za trg. Nekatera drevesa so velikanska. Tako čitamo o nekem drevesu na meji med Brazilijo in Bolivijo, ki ima obseg 8 metrov in pol. 120 dni ali štiri mesece daje neprestano sok iz sebe, in sicer vsak dan 10 kg. Če računimo cene pred vojsko, da to na leto okoli 11.000 kron, oziroma, če vzamemo teh 11.000 K kot 40dstotne obresti od drevesa, je drevo vredno 275.000 K. Je pa last družine, ki šteje poleg očeta in matere pet otrok.

Kaj je milijarda? Da je milijarda tisoč milijonov, ve vsakdo. Milijarda pešcev, porazdeljena v polke po 3000 mož, bi bilo 333.333 polkov. Ako bi ta vojska šla mimo, porazdeljena v kolone po 4 može v

eni vrsti, bi trajalo neprestano 11 let. Na železnici bi ta orjaška vojska potrebovala 20 milijonov vagonov, v vsakega bi moralo iti po 50 mož. Če računamo dolžino vagona na 10 m, bi bil vlak ravno 200 tisoč km dolg; segal bi petkrat okrog in okrog zemlje. Strojna puška, ki v minuti odda 250 strellov, bi morala sedem in pol leta neprenehoma dan in noč pokati, da bi postrelila milijardo nabojev. Bogataš, katerega premoženje bi znašalo ravno milijardo K, bi smel brez vsake skrbi izdati vsak dan 1000 K in ne bi mu bilo niti treba naložiti svojega premoženja na obresti, bi lahko živel 2740 let, da bi izdal poslednji tisočak. Ako vsako minuto našteješ do 200, bi moral devet in pol leta neprestano šteti, da bi prišel do 1 milijarde. Milijarda ur da lepo številce 114 let.

Temperatura zvezd nepremičnic. Pri 100 stopinjah pri nas že voda zavre, za solnce pa pravijo, da ima 5000 stopenj. Seveda si take vročine niti oddaleč ne moremo predstavljati. S primerjanjem s solncem so določili vročino najmrzlejših zvezd na 2150 stopenj, ono najbolj vročih pa na 400.000 stopenj!

Artiljerija drednotov. Najmočnejše bojne ladje imenujemo drednote. To je angleška beseda, ki pomeni v slovensko prestavljena »nič se ne boj«. Velikanski so topovi. Top s premerom 35 in pol centimetra na koncu je 16 metrov dolg, cev tehta nad 70.000 kg, izstrelek (granata) 710 kg, naboj smodnika 215 kg, napravi pa granata začetkoma 800 metrov na sekundo. Izstrelek prebije oklopno jekleno ploščo v debelosti nad en meter.

Najvišja stavba sveta. Dviga se v New-Yorku blizu glavnega kolodvora. V višino meri 275 metrov. Šmarna gora je nad Ljubljano 375 metrov. Stroški najvišje stavbe so znašali okoli 130 milijonov K. Čitali smo pa, da nameravajo zgraditi še višjo stavbo, do 500 metrov visoko. Dvigala bi se visoko nad Šmarno goro; stoječa v Kranju, bi presegala še vrh Sv. Jošta.

J. E. Bogomil:

Našim računarjem.

Nekaj novega! **Kako ugaaneš, kdaj bil kdo rojen?** — To bodo lahko uganili le tisti mali učenjaki, ki znajo računati s številkami od sto naprej. Sicer je pa ta skrivnost čisto preprosta.

Vprašal boš svojega znanca, če v kdaj je rojen. — »Vem, dobro vem ti bo odgovoril. — »Jaz pa znam uganiti,« mu boš ti dejal. — »Kako ne! Saj ni mogoče.« — »O, prav lahko. Samo ti boš moral storiti, kar ti bom rekel. — »Bom že; homo le videli, če res k znaš.«

Po takem pogovoru mu boš začel narekovati. Pomnoži številko svojega rojnega dne s številom 3 — prištej zraven 5 — pomnoži to vsoto s številom 4 — prištej zraven število tistega meseca, v katerem si rojen, in število svojega rojstnega dne — od vsega odštej 20. Povej številko, ki si jo dobil. Ti boš zdaj delil to vsoto s številom 13. Število, ki ga bo dobil pri tej delitvi — kvocijent ste m reki v šoli — ti pove rojstni dan, ostane pa rojstni mesec.

Vzemiva zgled! Benkova Francka bila rojena 29. oktobra, s številkami zapisano 29./10. Kako bo to računal tvoj prijatelj po tvojem navodilu?

Takole:

$$\begin{array}{r} 29 \times 3 = 87 \\ 87 + 5 = 92 \\ 92 \times 4 = 368 \\ 368 + 10 + 29 = 407 \\ 407 - 20 = 387 \end{array}$$

Številko 387 bo povedal tebi, in ti bo vzel v roke svinčnik, pa boš začel deliti kakor si se učil v šoli:

$$\begin{array}{r} 38,7 : 13 = 29 \\ 127 \\ 10 \end{array}$$

Torej imaš kvocijent 29, ostanek pa 10 — res, kakor smo zgoraj povedali. Benkovo Francko: rojstni dan ima 29. oktobra.

